

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหาวิจัย

ปัจจุบันนี้สังคมไทยได้กลายเป็นสังคมโลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นยุคที่คนมักยึดถือความเป็นวัตถุนิยมเป็นหลัก คนทั่วไปในยุคโลกาภิวัตน์จึงให้ความสนใจกับวัตถุและสิ่งที่จะปรากฏอยู่ภายนอก (Appearance) เพื่อให้ได้รับการยอมรับนับถือจากบุคคลรอบข้างในสังคม เช่น การแต่งกายด้วยเสื้อผ้าและเครื่องประดับที่มีราคาสูงแสดงถึงความมีฐานะและรสนิยม เพื่อต้องการให้บุคคลรอบข้างยอมรับว่าเป็นบุคคลชั้นสูงของสังคม ดังนั้นเป็นเรื่องของการแสดงออกมาทางภาพลักษณ์ทางร่างกายซึ่งมีความสำคัญกับชีวิตยุคปัจจุบันเพื่ออยากได้เป็นที่ยอมรับทางสังคม ทั้งนี้ภาพลักษณ์ทางร่างกาย (Body Image) ถือเป็นส่วนหนึ่งของบุคคลที่จะปรากฏแก่สังคม โดยภาพลักษณ์ทางร่างกาย หมายถึง ความรู้สึก และ จินตนาการของรูปภาพร่างกายของบุคคลหนึ่งที่อยู่ในจิตใจ จินตนาการที่ทำให้เกิดรูปลักษณ์รูปภาพร่างกายของบุคคลนั้นมักได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์ของบุคคลนั้นที่สะสมตั้งแต่วัยเยาว์จนถึงปัจจุบัน เช่น การมองตนเองว่าเป็นคนอ้วน ผอม ดำ หรือขาว เป็นต้น ซึ่งรูปลักษณ์ร่างกายในจินตนาการอาจมีความเหมือน หรือ แตกต่างไปจากรูปร่างที่แท้จริงของบุคคลนั้นๆ ก็ได้ อีกทั้งกระบวนการการเกิดรูปลักษณ์รูปภาพร่างกายของบุคคลบุคคลหนึ่งอาจสามารถเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาได้อีกด้วย (จุลณี เทียนไทย, 2549)

ดังนั้นคนส่วนมากในสังคมไทยยุคโลกาภิวัตน์ทุกเพศทุกวัยต่างก็ให้ความสำคัญกับภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเองมากขึ้นเพราะเป็นสิ่งปรากฏต่อบุคคลอื่นจะพบเห็นเป็นอันดับแรก เมื่อภาพลักษณ์เป็นสิ่งสำคัญในการปรากฏแสดงแก่บุคคลรอบข้างแล้ว ถ้าบุคคลนั้นไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ของตนเองอาจมีผลทำให้บุคคลนั้นจะมีการจัดการกับร่างกาย (Body Management) ของตนเอง เพื่อให้ตนเองมีภาพลักษณ์ที่พึงพอใจ และบุคคลรอบข้างยอมรับและประทับใจมากขึ้น นอกจากนี้ยุคโลกาภิวัตน์เป็นยุคที่เจริญเติบโตไปด้วยเทคโนโลยีต่างๆ มากมายเพื่อตอบสนองค่านิยมในการปรับปรุงภาพลักษณ์ทางร่างกายของบุคคล ดังนั้นการจัดการกับร่างกายในยุคนี้จึงเป็นเรื่องที่ง่ายขึ้น เช่น การพัฒนาทางศัลยกรรมการแพทย์ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ยาและอาหาร

ภาพลักษณ์มีความสำคัญต่อวัยรุ่นยุคโลกาภิวัตน์เป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยในนิวยอร์กซึ่งเป็นการศึกษาวัยรุ่นทั้งชายและหญิง (วัยรุ่นชายหญิงรวม 4910 คน) ผลการวิจัยปรากฏว่าวัยรุ่นในระยะหลัง (อายุ 16-18 ปี) จะเน้นถึงทัศนคติและพฤติกรรมที่เกี่ยวกับสิ่งเร้าภายใน รวมไปถึงลักษณะภายนอก เช่น การมีรูปร่างหน้าตาดี มีความสะอาดเรียบร้อย การแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่เหมาะสม

(Kain C. Garrison อ้างถึงใน ชัยขนาด นาคบุปผา, 2514) ดังนั้นในงานวิจัยนี้ถือเป็นตัวอย่างหนึ่งตัวอย่างที่แสดงให้เห็นว่า ช่วงวัยรุ่นจึงเป็นช่วงชีวิตที่สำคัญที่สุดที่ให้คุณค่ากับภาพลักษณ์ทางร่างกายมาก การที่วัยรุ่นให้ความสำคัญกับภาพลักษณ์มากเนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่มีความเจริญเติบโตเข้าสู่หนุ่มสาวและเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงหลายอย่างเกิดขึ้น เมื่อเข้าสู่วัยรุ่น บุคคลจะมีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกาย ด้านจิตใจและอารมณ์ ด้านสติปัญญา รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมด้วย การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทั้งรูปร่าง เสียง ความสูง และน้ำหนัก ซึ่งทั้งเพศหญิงและชายจะมีความสูงและน้ำหนักเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วอย่างเห็นได้ชัด เด็กหญิงจะเริ่มมีประจำเดือน สะโพกขยายออก เอวคอด หน้าอกโตขึ้น เสียงหวานแหลม เด็กชายจะมีเสียงแตกพร่า กล้ามเนื้อแข็งแรง หน้าอกและไหล่กว้างขึ้น มีหนวดเครา

การเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจและอารมณ์ของวัยรุ่น ส่งผลให้เกิดความกังวลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายที่รวดเร็ว เช่น วัยรุ่นมักเกิดความวิตกกังวลในรูปร่างของหน้าตาของตนหรือกังวลกับปัญหาเรื่องสิวนบนใบหน้าเป็นต้น ความกังวลเกี่ยวกับรูปร่างหน้าตามักเกิดจากการที่ตนเองนำเอารูปร่างของตน ไปเปรียบเทียบกับเพื่อน อยากให้เพื่อนยอมรับ หรือชมเชยในรูปร่างของตน วัยรุ่นส่วนมากจึงพยายามทำตัวให้เหมือนเพื่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัยรุ่นเป็นวัยที่มีความต้องการทางเพศเพิ่มขึ้นจึงทำให้วัยรุ่นเกิดความสนใจเพื่อนต่างเพศ ต้องการให้ตนเป็นที่รู้จัก เป็นที่สนใจของเพื่อนต่างเพศ วัยรุ่นจึงต้องการมีภาพลักษณ์ทางร่างกายที่ดูโดดเด่น ทำให้วัยรุ่นให้ความสำคัญกับภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเองเพื่อให้เพื่อนต่างเพศประทับใจ

การเปลี่ยนแปลงทางสติปัญญาของวัยรุ่นจะพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็วเช่นเดียวกับร่างกาย ขนาดของสมองจะขยายออกมากขึ้น วัยรุ่นจะเป็นผู้ชอบคิด อยากรู้ อยากเห็น ช่างซักช่างถาม ใฝ่เหตุผล และต้องการแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ วัยรุ่นมักจะคิดว่าตนเองโตแล้ว ดังนั้นถ้ามีปัญหาเกิดขึ้นวัยรุ่นมักจะคิดว่าตนเองมีสิทธิในการตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยไม่ต้องพึ่งพาผู้ใหญ่ เมื่อวัยรุ่นเกิดความไม่พึงพอใจหรือมีความกังวลเกี่ยวกับภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง วัยรุ่นมักจะพยายามแก้ปัญหาภาพลักษณ์ทางร่างกายตามความเข้าใจของตนเอง และมักจะตัดสินใจเลือกวิธีการจัดการกับร่างกายด้วยตนเอง ซึ่งอาจจะถูกหรือผิดก็ได้

การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม คือ การที่วัยรุ่นเป็นวัยที่เปลี่ยนจากจากวัยเด็กซึ่งมีผู้ปกครองคอยดูแลใกล้ชิด เป็นวัยที่ผู้ปกครองเริ่มปล่อยให้ดูแลตนเองมากขึ้น ประกอบกับช่วงชีวิต (Life Stage) ของวัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงหลายอย่าง เมื่อวัยรุ่นพบความแปลกใหม่ในร่างกายตน ก็จะไม่มีความไม่แน่ใจ มีความกังวล และต้องการปรับตัวให้เป็นที่ยอมรับจากสังคม ต้องการหาที่ปรึกษาชี้แนะแนวทาง ครอบครัวมีส่วนสำคัญในการเรียนรู้ทางสังคม เพราะเป็นสถาบันแรกในการขัดเกลาทางสังคม วัยรุ่นจะได้รับอิทธิพลมาจากครอบครัวส่วนหนึ่ง เนื่องจากวัยรุ่นจะยอมรับและปฏิบัติตามคำแนะนำของพ่อแม่ วัยรุ่นจะมีการลอกเลียนแบบ หรือดูดซึมความเชื่อ เจตคติต่างๆ จากสมาชิกในครอบครัว (พรทิมล ภิยม นาครินทร์, 2539)

การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ต่างเป็นสิ่งที่เป็สาเหตุให้วัยรุ่นให้ความสนใจเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตนเอง กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ส่วนหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายจะมีเกิดการเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ทางร่างกายจากวัยเด็กไปสู่วัยรุ่น นอกเหนือไปจากการมองดูแต่ละส่วนของอวัยวะตามร่างกายเป็นพิเศษแล้ว วัยรุ่นยังให้ความสำคัญกับรูปร่าง หน้าตา แล้วยังมีการดูไปถึง ความอ้วน ความผอม เป็นต้นอีกด้วย วัยรุ่นจึงมีความกังวลมากกว่าปกติเนื่องจากเป็นส่วนหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจวัยรุ่นที่มีความวิตกกังวลง่าย อารมณ์อ่อนไหว ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทำให้วัยรุ่นกำลังต้องการเรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่าง ดังนั้นวัยรุ่นจะเรียนหลายสิ่งหลายอย่างจากพวกเดียวกัน คือกลุ่มเพื่อนซึ่งวัยรุ่นต้องการมีเพื่อนต่างเพศต้องการให้เพศตรงข้ามสนใจ ต้องการทำตัวให้เหมือนเพื่อนๆ เพื่อการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน วัยรุ่นมีความต้องการเป็นที่ยอมรับแก่สังคม อยากมีชื่อเสียง อยากเด่น อยากดัง เพราะฉะนั้นภาพลักษณ์ทางร่างกายจึงเป็นสิ่งที่วัยรุ่นให้ความสนใจเป็นอย่างมาก เพราะเป็นส่วนที่ผู้อื่นพบเห็นเป็นส่วนแรกซึ่งวัยรุ่นต้องการให้ผู้พบเห็นเกิดความประทับใจ และได้รับการยอมรับจากสังคม (Faikratok, 1990 อ้างถึงใน อนุสรณ์ กันธา, 2545)

นอกจากวัยรุ่นแล้ว สื่อมวลชนก็นับว่ามีผลต่อภาพลักษณ์ทางร่างกายของวัยรุ่น เพราะที่สำคัญในยุคโลกาภิวัตน์ ข่าวสารที่เห็นรูปภาพและคำพูดจูงใจจำนวนมากผ่านสื่อมวลชน รวมไปถึงข่าวสารของบุคคลมีชื่อเสียงและมีความสำคัญที่สังคมยอมรับนับถือ เช่น ดารา นักร้อง นายแบบ/นางแบบ หรือนักกีฬา เป็นต้น กลุ่มของบุคคลเหล่านี้เป็นกลุ่มบุคคลที่วัยรุ่นยอมรับและนับถือในภาพลักษณ์ของพวกเขา สื่อมวลชนจึงเป็นสื่อกลางที่เผยแพร่ภาพลักษณ์ทางร่างกายของบุคคลที่วัยรุ่นชื่นชอบไปสู่วัยรุ่น

วัยรุ่นมีภาพลักษณ์ในอุดมคติเกี่ยวกับร่างกายของตนเอง (Ideal Body Image) ว่าตนอยากมีรูปร่าง หน้าตา ผอม อ้วน สูง เตี้ย อย่างไร ซึ่งสะท้อนต่อความเป็นตัวตน (Self) ให้ออกมาให้ผู้อื่นได้พบเห็น โดยสิ่งที่เข้ามามีอิทธิพลทำให้เกิดภาพลักษณ์ในอุดมคติมีหลายสาเหตุ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในการสร้างภาพลักษณ์ทางร่างกายในอุดมคติของวัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดโดยสามารถสร้างขึ้นจากการรับรู้และประสบการณ์ที่ได้รับ (Stuart & Sundeen, 1987; Stuart & Laraia, 1998 อ้างใน อนุสรณ์ กันธา, 2546) กล่าวคือ ภาพลักษณ์ทางร่างกายในอุดมคติของวัยรุ่นสามารถแปรเปลี่ยนไปได้ตลอดเวลาจากประสบการณ์ที่ได้รับจากสังคม จากงานวิจัยหลายงานวิจัยที่ชาวต่างประเทศได้ค้นคว้ามาพบว่าอิทธิพลที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ทางร่างกายในอุดมคติของวัยรุ่นมาจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง กลุ่มเพื่อน หรือจากสื่อมวลชน ดังเช่น แมคแคบ และริคเชียเดลิ (McCabe and Ricciardelli, 2003) ได้วิจัยเรื่อง “Socioculture Influences on Body Image and Body Changes among Adolescent Boys and Girls” ซึ่งเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวกับอิทธิพลจากครอบครัว เพื่อน และสื่อสารมวลชนต่อภาพลักษณ์ทางร่างกายของวัยรุ่นชายและหญิง พบว่าเพื่อนสนิทชายมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายของวัยรุ่นชายกลุ่มตัวอย่างมากที่สุด และเพื่อนสนิทหญิงและแม่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับภาพลักษณ์ทางร่างกายของวัยรุ่นหญิงกลุ่มตัวอย่างมากที่สุด โพลชลินช ไมเออร์ คิลมาร์ติน ฟอสแมนฟอลก และเคียวเวอร์ (Polce-Lynch., Myers, Kilmartin, Frossmann-Falck and Klierer, 1998)

ได้วิจัยเรื่อง “Gender and Age Patterns in Emotional Expression, Body Image, and Self-Esteem: A Quantitative Analysis” งานวิจัยที่เน้นถึงการศึกษาเชิงคุณภาพ สื่อสารมวลชนมีอิทธิพลต่อภาพลักษณ์ทางร่างกายของวัยรุ่นชายและวัยรุ่นหญิง และอิทธิพลจากสื่อสารมวลชนยังมีความเกี่ยวข้องเนื่องกับการเห็นคุณค่าของคนในวัยรุ่นชายและหญิงทั้งหมด ยกเว้นวัยรุ่นชายตอนต้นเท่านั้น

อิทธิพลจากปัจจัยและกลุ่มบุคคลดังกล่าวนี้ส่งผลต่อความสามารถในการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมของ วัยรุ่น ถ้าวัยรุ่นมีความพึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเองจะสามารถใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมโดยปราศจากความวิตกกังวลในการติดต่อปฏิสัมพันธ์ ในทางตรงข้ามถ้าวัยรุ่นใดไม่มีความพึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเองจะส่งผลทำให้ขาดความมั่นใจและไม่มีความเชื่อมั่นในการติดต่อ ปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น

การที่วัยรุ่นมีภาพลักษณ์ทางร่างกายที่เป็นจริง (Actual Body Image) ไม่ตรงกับภาพลักษณ์ทางร่างกายในอุดมคติ (Ideal Body Image) ก่อให้เกิดความขัดแย้งของภาพลักษณ์ทางร่างกายที่เป็นจริงกับภาพลักษณ์ในอุดมคติที่สร้างขึ้น อาจส่งผลให้วัยรุ่นบางคนนั้นเกิดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ของตนเอง ความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ของตนเองนี้จะผลักดันให้เกิดการจัดการกับร่างกาย (Body Management) เพื่อเปลี่ยนแปลงร่างกายตนเองให้เป็นภาพลักษณ์อุดมคติที่ต้องการ แต่ความขัดแย้งของภาพลักษณ์ทางร่างกายที่เป็นจริงและภาพลักษณ์ทางร่างกายในอุดมคตินี้ก็อาจจะไม่ส่งผลให้เกิดการจัดการกับร่างกายเสมอไปทุกกรณี เช่น วัยรุ่นอีกส่วนหนึ่งมีภาพลักษณ์ทางร่างกายที่เป็นอยู่ไม่ตรงกับภาพลักษณ์ทางร่างกายในอุดมคติ อาจจะไม่มีความไม่พึงพอใจกับภาพลักษณ์ทางร่างกายที่เป็นอยู่บ้าง แต่วัยรุ่นบางส่วนมีความเห็นว่าการจัดการกับร่างกายเพื่อให้ได้ภาพลักษณ์ทางร่างกายในอุดมคติยังเป็นสิ่งไม่จำเป็นพอ วัยรุ่นกลุ่มนี้จึงไม่ได้มีการจัดการกับร่างกายของตนเอง

เพศ (Gender) ก็เป็นตัวแปรหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการสร้างภาพลักษณ์ทางร่างกาย เพราะปัจจัยเรื่องเพศมีอิทธิพลในการกำหนดความพึงพอใจ/ไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย และการจัดการกับร่างกายโดยตรง นั่นคือวัยรุ่นหญิงและวัยรุ่นชายจะมีการสร้างภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง และภาพลักษณ์ทางร่างกายในอุดมคติที่แตกต่างกัน รวมทั้งระดับความพึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายที่ต่างกันด้วย โดยระดับความไม่พึงพอใจในรูปร่างของเพศหญิงสูงมาก และมองการส่วนของรูปร่างของวัยรุ่นเพศหญิงที่ตนไม่พึงพอใจจะเป็นการมองในรายละเอียด ยกตัวอย่างเช่น การที่วัยรุ่นจะจงอวัยวะที่ตนไม่พึงพอใจ อาทิ เพราะตาดีไป แก้มขุ่น หน้ากางไป ค้นแขนและต้นขาใหญ่ไป มีหน้าท้องส่วนเกินพอกพูนมาเยอะ หรือ นิ้วเท้าไม่สวย ในขณะที่ระดับความไม่พึงพอใจในรูปร่างของวัยรุ่นเพศชายจะมีในระดับต่ำ โดยการมองส่วนของรูปร่างของวัยรุ่นเพศชายที่ตนไม่พึงพอใจจะเป็นการมองในพื้นที่รวมๆ ยกตัวอย่างเช่น การที่วัยรุ่นชายมองพื้นที่บนร่างกายคนที่ตนไม่พอใจ แล้วบอกว่า ช่วงส่วนบนของลำตัวผมและเล็กแห้งจนเกินไปเมื่อเทียบกับขาของตน ส่วนช่วงกลางลำตัวมีการลงพุงมากเกินไป เป็นต้น (จุลณี เทียนไทย, 2549) ทำให้วิธีการจัดการกับร่างกายของวัยรุ่นหญิงและวัยรุ่นชายแตกต่างกัน วิธีการจัดการกับร่างกายที่วัยรุ่นหญิงนิยมใช้กล่าวคือ การอดอาหาร การรับประทานยาถ่าย การใช้ยาลดความอ้วน

การฝังเข็ม การอมอาหารไว้ในปากชั่วขณะเพื่อให้ได้รสชาติแล้วคายออก หรือ แม้แต่การล้วงคอเพื่อให้ อาเจียร ซึ่งเหตุผลที่วัยรุ่นหญิงกล่าวไว้ในกรณีเลือกวิธีการเหล่านี้คือ ความสะดวกรวดเร็ว ในทาง กลับกันวิธีการจัดการกับร่างกายที่วัยรุ่นชายนิยมใช้กล่าวคือ การเล่นกีฬา ออกกำลังกายในโรงยิมหรือ ศูนย์ออกกำลังกายฟิตเนส การจำกัดอาหารที่มีไขมันสูง เป็นต้น เหตุผลที่ทำให้วัยรุ่นชายนิยมเลือกวิธีการ เหล่านี้ เพราะเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับกิจกรรมและการใช้ชีวิตประจำวันของตนในแต่ละวัน(จูนิ เทียน ไทย, 2549) และการจัดการกับร่างกายของวัยรุ่นหญิงและวัยรุ่นชายที่ไม่ถูกต้องอาจส่งผลกระทบต่อ ร่างกาย และจิตใจของวัยรุ่นด้วย เช่น ทำให้วัยรุ่นเกิดความเครียด ความวิตกกังวล มีพัฒนาการในการ เจริญเติบโตของร่างกายไม่ปกติ เป็นต้น

วัยรุ่นหญิงส่วนมากมักมีภาพลักษณ์ทางร่างกายในอุดมคติที่ต้องการรูปร่างผอมบาง ดังนั้น วัยรุ่นหญิงที่มีรูปร่างสมส่วนหรือมีรูปร่างท้วมส่วนมากจะมีการจัดการกับร่างกายของตนเองเพื่อให้มี รูปร่างผอม เช่น การออกกำลังกาย การอดอาหาร การรับประทานยาลดความอ้วน รวมไปถึงการ ศัลยกรรมที่มีค่าใช้จ่ายสูง เป็นต้น (ศิริบงกช ดวงดาว, 2545: 55) ซึ่งการจัดการกับร่างกายที่ไม่ถูกวิธีอาจ ก่อให้เกิดผลเสียต่อร่างกายได้ เช่น การเสียชีวิตของวัยรุ่นหญิงไทยเนื่องจากการทำศัลยกรรม ภาวะ ผลข้างเคียงจากการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ไม่ได้มาตรฐาน และภาวะขาดสารอาหารเนื่องจากการควบคุมน้ำหนัก เป็นต้น ส่วนภาพลักษณ์ทางร่างกายในอุดมคติและการจัดการกับร่างกายของวัยรุ่นชายค่อนข้างเปิดเผย กันน้อยหรือเห็นได้ไม่ชัดเจน เนื่องจากในอดีตจนถึงปัจจุบันผู้ชายมักได้รับการปลูกฝังสั่งสอนกันว่า ผู้ชายไม่จำเป็นต้องจัดการกับร่างกายของตนเองมากนัก ซึ่งผู้ชายได้มีการจัดการกับร่างกายตนเองมาก เกินไป มักถูกมองว่าไปเป็นชายไม่เต็มร้อย รวมไปถึงวัยรุ่นชายค่อนข้างที่จะมีความพึงพอใจใน ภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเองมากกว่าวัยรุ่นหญิง (Fumham, Badmin and Sneade, 2002: 581-596) หรือกรณีที่วัยรุ่นชายเกิดความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย แต่ก็อาจจะไม่ได้จัดการทางร่างกาย เท่ากับวัยรุ่นหญิง (Rozin and Fallon, 1988) ซึ่งจะเห็นได้จากโฆษณาที่ปรากฏอยู่บนสื่อต่างๆ มักจะ เน้นถึงสิ่งที่ช่วยเหลือในการจัดการกับร่างกายของวัยรุ่นหญิงมากกว่าวัยรุ่นชาย

อย่างไรก็ตามภาพลักษณ์อุดมคติของวัยรุ่นชายที่สามารถเห็นได้มักจะเน้นไปที่ความแข็งแรง ทางร่างกาย เช่น การมีมัดกล้ามเนื้อและความสูง เป็นต้น (Swain, 2003) ดังนั้นการจัดการกับร่างกายของ วัยรุ่นชายส่วนมากมักจะเป็นการออกกำลังกาย หรือการรับประทานอาหารจำพวกโปรตีน เป็นต้น การ จัดการกับร่างกายของวัยรุ่นชายที่อาจส่งผลเสียต่อร่างกายมักเกิดจากการหักโหมในการออกกำลังกาย มากเกินไป หรือการรับประทานอาหารจำพวกโปรตีนมากเกินไปจนทำให้กลายเป็นไขมันสะสมใน ร่างกายของวัยรุ่นชาย

งานวิจัยเกี่ยวกับภาพลักษณ์และการจัดการกับร่างกายของวัยรุ่นในประเทศไทยยังมีอยู่น้อย และเกือบทั้งหมดเป็นงานวิจัยเกี่ยวกับภาพลักษณ์และการจัดการกับร่างกายของวัยรุ่นหญิง และงานวิจัย เกี่ยวกับภาพลักษณ์ทางร่างกายของวัยรุ่นชายแทบไม่พบในสังคมไทยเลย งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับ ภาพลักษณ์และการจัดการกับร่างกายของวัยรุ่นชายจะเป็นงานที่เกิดขึ้นในสังคมตะวันตกซึ่งมี

แนวความคิด และวัฒนธรรมแตกต่างจากสังคมไทย ดังนั้นงานวิจัยเกี่ยวกับภาพลักษณ์และการจัดการของวัยรุ่นชายเหล่านั้นจึงไม่สามารถนำมาทำความเข้าใจและประยุกต์ใช้กับสังคมไทยได้จริง

ผู้วิจัยจึงเลือกทำการศึกษาภาพลักษณ์ของวัยรุ่นชายไทย รวมไปถึงการจัดการกับทรงร่างกายของวัยรุ่นชายไทยเหล่านั้น โดยมีเป้าหมายหลัก คือ ศึกษาถึงภาพลักษณ์ทางร่างกายในอุดมคติ ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตนเอง และการจัดการกับทรงร่างกาย การวิจัยจะเลือกศึกษาเฉพาะพฤติกรรมของกลุ่มวัยรุ่นชายไทยที่อยู่ในช่วงอายุ มีอายุระหว่าง 18-24 ปี เป็นระยะที่มีพัฒนาการด้านต่างๆ เข้าสู่วุฒิภาวะอย่างสมบูรณ์แบบ พัฒนาการด้านอารมณ์ความรู้สึกนึกคิด และสติปัญญาจะเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ สัมภาษณ์แบบเจาะลึกครั้งนี้ เพื่อสามารถทำให้เห็นมิติที่หลากหลายมากขึ้น ผู้วิจัยต้องการนิสิตชายที่มีความเป็น ชายแท้ (Heterosexual) ชายรักร่วมเพศ (Homosexual) เพื่อสามารถทำให้เห็นมิติที่หลากหลายมากขึ้นและได้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะรูปร่างในอุดมคติ ปัจจัยที่ทำให้เกิดรูปร่างในอุดมคติ และวิธีการจัดการกับทรงร่างกายที่หลากหลาย

อีกทั้งงานวิจัยนี้จะเน้นถึงการหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างภาพลักษณ์ทางร่างกายในอุดมคติ และระดับความพึงพอใจของภาพลักษณ์ทางร่างกายของวัยรุ่นชายไทย โดยจะแบ่งกลุ่มวัยรุ่นชายไทยในการทำวิจัยออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Satisfy in Self Body Image) และกลุ่มที่ไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Dissatisfy in Self Body Image) รวมไปถึงสำรวจหาเหตุผลที่ทำให้วัยรุ่นชายไทยเกิดความพึงพอใจหรือเกิดความไม่พึงพอใจในร่างกาย แล้วเมื่อวัยรุ่นชายเกิดความไม่พึงพอใจเกิดขึ้นจะจัดการกับทรงร่างกายตนเองหรือไม่ อย่างไร และเมื่อมีการจัดการกับทรงร่างกายแล้วการจัดการนั้นส่งผลต่อทรงร่างกายและจิตใจอย่างไรบ้าง ผลที่การวิจัยเป็นประโยชน์ทั้งต่อสังคมไทย เพื่อนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทาง ในการสั่งสอน ปลูกฝังแนวคิดในการดูแลวัยรุ่นชายไทยที่ถูกต้อง

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลในการสร้างภาพลักษณ์ทางร่างกายในอุดมคติ (Ideal Body Image) ของวัยรุ่นชายไทย
2. เพื่อศึกษาถึงการให้ความสนใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Self Interest In One's Own Body Image)
3. เพื่อศึกษาถึงความพึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง (Body Image Satisfaction) ของวัยรุ่นชายไทย
4. เพื่อศึกษาถึงวิธีการจัดการกับทรงร่างกาย (Body Management) ของวัยรุ่นชายไทย

5. เพื่อศึกษาความเหมือนและความแตกต่างในวิธีการจัดการกับร่างกาย ในกลุ่มชายแท้ (Heterosexual) ชายรักร่วมเพศ (Homosexual)

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการค้นหาคำตอบใหม่เกี่ยวกับภาพลักษณ์ทางร่างกายของวัยรุ่นชายไทย เนื่องจากในอดีตที่ผ่านมาเรื่องภาพลักษณ์ทางร่างกายของวัยรุ่นชายไทยเป็นเรื่องที่ไม่มีผู้ให้ความสนใจมากนักจึงถูกละเลย และไม่มีการนำมาศึกษากันอย่างจริงจัง ทั้งที่ภาพลักษณ์ทางร่างกายของวัยรุ่นชายก็มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าภาพลักษณ์ทางร่างกายของวัยรุ่นหญิงเหมือนกันและมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาพฤติกรรมวัยรุ่นชายไทยในกลุ่มของ ชายแท้ (Heterosexual) ชายรักร่วมเพศ (Homosexual) เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างภาพลักษณ์ทางร่างกายในอุดมคติ ความพึงพอใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย และการให้ความสนใจในภาพลักษณ์ทางร่างกาย การจัดการกับร่างกายของวัยรุ่นชายไทยในกรณีที่เกิดความไม่พึงพอใจกับร่างกายของตน

กลุ่มประชากรที่ทำการศึกษา คือ วัยรุ่นชายไทยที่มีอายุระหว่าง 18-24 ปี และกำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลโดยอาศัยแบบสอบถามให้กลุ่มประชากรดังกล่าว ตอบแบบสอบถาม อีกทั้งมีการใช้การสัมภาษณ์เจาะลึกประกอบด้วย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่สำหรับใช้อธิบายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาพลักษณ์ทางร่างกายในอุดมคติของวัยรุ่นชายในประเทศไทย
2. เป็นประโยชน์ต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเยาวชน เพื่อบุคคลเหล่านั้นสามารถเข้าใจถึงแนวความคิดและพฤติกรรมของวัยรุ่นชายไทยที่มีต่อภาพลักษณ์ทางร่างกายของตนเอง สามารถปรับตัวรับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องภาพลักษณ์ทางร่างกายของวัยรุ่นชายไทยได้
3. สามารถนำผลจากการวิจัยไปวิเคราะห์ ปรับปรุงเพื่อหาวิธีหรือทางแก้ไข รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ วัยรุ่นชายไทยเข้าใจถึงภาพลักษณ์ทางร่างกายตนเอง และแนะนำวิธีการจัดการกับร่างกายของตนเองแก่วัยรุ่นชายไทยให้ถูกวิธีและเป็นประโยชน์ต่อสุขภาพร่างกายรวมไปถึงผลประโยชน์ต่อจิตใจของวัยรุ่นชายไทยให้มากที่สุด